Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Tractatus theol. de actibus humanis - Cod. Ettenheim-Münster 302

[S.l.], 1697

Quaestio 3tia

urn:nbn:de:bsz:31-131009

Visual Library

videl. nāo creata, quae e participao nāe divinae. 3tio e pma regula nāarum actionum, altissimae providentiae, quae habet de illis leges, judicantes & prohibentes, quod sint actus illiciti & voluntati divinae.

Arguitur. 3tio. nāo realis dem pedit essentialiter semper e eadem, & tum n semper illi dis conveniens idem actus, ergo mensura disconvenientiae, seu malitiae actuum n e nāo realis dem se pma pars antecedentis satis nota e: 2da probatur. quod n mendacium conjungitur cum errore invincibili, judicante illud e honestum, mendacium n erit inconveniens, sed positive conveniens, ergo n semper nāe disconveniens e idem actus. R. negando alteram partem antecedentis & distinguendo: quia idem actus iisdem circumstantiis affectus semper e disconveniens aut conveniens nāe realis dem se: in allato n. casu variant circumstantiae, quia mendacium afficit, & hanc ob causam variatur convenientia & disconvenientia ad nāam invariatam, ubi semper disconveniens e mendacium, & conveniens erit, quotiescunque circumstantiis conjunctum sit cum illa circumstantiae erroris invincibilis, quae judicatur honestum. Quaestio 3. quomodo actus interior voluntatis suam bonitatem accipiat ab obiecto.

Quaestio 3tia

Quomodo actus interior voluntatis suam bonitatem accipiat âb obiecto.

Conclusio pma. actus interior voluntatis sumit suam pmam & essentialem bonitatem & malitiam ex obiecto bono, & malo ut consentaneo, & dissentaneo nāae rationali. Sic D. Th. & fere omnes cum S. Th. Probatur. actus praescindens ab obiecto e indifferens ad bonitatem & malitiam: sunt aūt praescissi a suis objectis, & ad ea indifferentes, ergo pmam bonitatem & malitiam desumunt ex ordine ad obiectum.

Conclusio 2da. ut obiectum conferat actui interno moralem bonitatem, non sufficit, obiectum esse conforme rationi rationali, sed insuper requiritur, ut voluntas sub motivo et honesto in illud feratur, adeoque ut circa bonum obiectum, quo formaliter honestum est, versetur. Ita Vazquez 1.2. d. 4. c. 4. et alii cum S. Thoma et aliorum. Probatur: quia voluntas actu specificationis fertur in bonum sub illa ratione boni, quae sibi proponitur ab intellectu; sed intellectus, movens voluntatem ad actum honestum, proponit eidem obiectum sub explicita ratione boni honesti; ergo dum voluntas operatur honeste et fertur in illud bonum, debet ferri explicita ratione honestatis eiusdem obiecti.

Conclusio 3tia. ut actus sit moraliter malus, non requiritur, ut malitia ipsa turpitudine et inhonestate obiecti, a voluntate expresse et directe intendatur, sed sufficit ad actum moraliter malum, quod incurrat voluntatem indirecte et interpretative. S. Thomas. Probatur: ex dicto illo bonum ex integra causa, malum ex quovis defectu. Namque hoc actus bonus differt a malo, quod bonus requirat omnes suas causas integrantes, ad malum autem sufficiat aliquis defectus; unde sufficit, quod malitia in obiecto advertatur, et nihilominus circa illud versetur. Sic qui vult furari calicem, sciens illum sacrum esse, licet non furetur quia sacrum, imo potius nesciat non esse sacrum, tamen committit sacrilegium.

Conclusio 4ta. ut actus sit moraliter bonus, non est necessarium ut actualiter refferatur in ultimum finem, sed sufficit virtualiter, quae virtualis relatio in eo consistit, ut nulla apponatur conditio, ultimo fini repugnans. Probatur: quia haec actualis relatio non requiritur ad bonitatem moralem obiectivam, ergo neque ad formalem. Consequentia patet, nam bonitas formalis actus potissimum dependet ex obiecto, si ergo reperiri poterit bonitas obiecti absque actuali relatione in Deum, procul dubio et in actum redigi poterit. Antecedens probatur: nam v. g. reddere, quod debitum est alteri, sublevare alienam miseriam, secundum se praecise dicit conformitatem ad rationalem naturam sine relatione in Deum.

Dices: Apostolus 1ma Corinth. 10 ait: quaecunque facitis, omnia in gloriam Dei facite. Confirmatur: quia alias illae actiones non ordinarentur

in ultimum finem forent otiosi, adeoque nulla. R. illud Apostoli intelligatur de actuali ordinatione potius, et consilium, quam praeceptum; si vero intelligatur ut praeceptum, debere intelligi de ordinatione virtuali, sive habituali, qua habent omnes studiosi, et ad confirmationem dico: ne omnes ex [illegible] otiosi talis sunt, cum possent honestum fieri, et posse ordinari explicite in ultimum finem, an vero hoc sufficiat ad meritum, suo loco dicetur.

Arguitur 1mo. actus quo vult aliquis generatim bene vivere et operari, est bonus, neque tamen ab obiecto sumit bonitatem specificam, cum non habeat specificum, sed tantum genericum obiectum. R. cum [illegible] et actum talem esse bonum specifica bonitate ex obiecto desumpta, alioquin non daretur actus in individuo sub certo genere, qui tamen sub nulla specie constitueretur, quod est absurdum. Quare obiectum eiusmodi actus in se sit quidem genericum, voluntas tamen in illud fertur sub [illegible] in obiectum particulare, videlicet sub speciali ordinem et respectum ad obiectum. Unde cum dicimus, actum ex obiecto speciem sumere, non est sensus, actum esse eiusdem speciei, cuius est res obiecta, cum obiectum possit esse commune, actus autem sit determinatus. Sed sensus est, actum desumi a speciali ordine et respectu ad obiectum. Sic notitia (ait [illegible]) qua v. g. cognosco animal generatim acceptum est specialis, sumitur ex ordine ad hoc suum obiectum distincta a caeteris notitiis, quibus cognosco ursum, leonem, equum etc. Ita et cum actus voluntatis generatim recte vivendi, actus specialis est, et [illegible] ordo ad hoc generale bonum est, et [illegible] voluntas generatim bene vivendi, speciale distincta a caeteris actibus voluntatis, quibus volumus particulare bonum.

Contra solutionem. Sic apparet ad quid [illegible] reducatur actus, quomodo possit habere bonitatem specificam.

R. huiusmodi actus possit in generare habitum specialis virtutis, videlicet [illegible] eliciendos, sufficiere [illegible] propensionem voluntatis, cum synderesi, id est recta ratione, nec [illegible] universim referibente, esse bene vivendum: quae ratione sequitur bona ac studiosa voluntas. E contra voluntas generatim male vivendi, est contra rectam rationem et synderesim.

R. 2do cum Tannero thesi 46. eiusmodi actibus saltem bonis possibile esse propriam et specialem habitum assignare, idque [illegible]

versatur circa bonum sive reale in com̃i; videlicet n. hic actus difficilis, ce ipso, q̃ obtum sit reale liberum, ac proinde indigere habitu: ita ba plerique negant.

Arguitur 2do. Actus in q̃tum procedit eliud a volte et recta ratione e bonus moralis, q̃nius perfundamus abs ordinatione ad obtum, q̃ ipsa radix bonitatis non e obtum. R̃. negando antecedens, quia licet ille actus est bonus transcendentaliter, et realiter, absque ullo ordine ad obtum, non tamen est bonus in genere moris, absque ordine ad obtum, sine ad bonitatem moralem obiectivam.

moralis

Arguitur 3tio. actus interiores obtum immediatum actum exteriorem v. g. volitionis occidendi, obtum e protectio: atque adhoc bonitatem et malitiam moralem, non sumit actus interior, sed potius exterior ab interiori, q̃ non omnis actus moralis suam bonitatem aut malitiam accipit ab obto. R̃. negando Mj. duob. n. modis potest considerari actus exterior, nimirum in ratione obti et effectus, si priori modo consideretur, habet bonitatem obiectivam, et ab hic actus interior sumit ab eo bonitatem: si vero posteriori modo, videlicet in ratione effectus spectatur, bonitatem moralem participat ab actu interiori, quamvis adhuc habeat ab hoc, ut sit liber modo liber, et taliter modo versetur circa obtum bonum.

Arguitur 4to in Deo reperiuntur actus virtutum v. g. misericordiae atque Deus non amat ista obta propter se et propter bonitatem, quae in ipsis reperitur, q̃ ad virtutis actum hoc non requiritur, ut circa bonum obtum, quatenus tale honestum versetur. Mj. probatur. non Deus vult haec oia propter suam gloriam ad quem veluti finem oia refert. R̃. negando Mj. aliud n. est cognoscere obtum non propter se ultimo intendi, aliud vero etc., simpliciter propter se non amari et quidem primum verum est; non licet obta honesta sint propter se amabilia tamen quia non sunt ultimus finis, non ita postulant amari, ut non sint referenda ad ultimum finem; imo ex hoc majorem bonitatem habent, amantur q̃ a Deo simpliciter propter se, q̃nius non ultimo.

Qtio 4. quomodo actus interior voltis suam bonitatem bonitatem ex circumstantijs.